

Uitkomsten BPV Monitor 2022

Landelijke rapportage

Publicatie juni 2023
SBB, Zoetermeer

samenwerking
beroepsonderwijs
bedrijfsleven
maakt werk van praktijklerer

Inleiding

Iedere mbo-student volgt een deel van de beroepsopleiding in één van de circa 250.000 erkende leerbedrijven. Dit leren in de praktijk via stages en leerbanen is de zogenoemde beroepspraktijkvorming, ook wel bpv genoemd. Onderwijs en bedrijfsleven meten in SBB-verband de ervaren kwaliteit van de bpv. Met de BPV Monitor vragen zij mbo-studenten en praktijkopleiders van leerbedrijven de stage of leerbaan te evalueren.

BPV Monitor voor verbetering kwaliteit bpv

Het doel van de BPV Monitor is het verder verbeteren van de kwaliteit van de bpv. Met de uitkomsten kunnen leerbedrijven, scholen, studenten en SBB vanuit hun eigen rol en verantwoordelijkheid werken aan het verbeteren van de kwaliteit van stages en leerbanen.

In deze rapportage staan de belangrijkste uitkomsten uit de landelijke BPV Monitor 2022.

Onderzoek en respondenten

Onderzoeksopzet

De BPV Monitor is een continue meting onder praktijkopleiders en mbo-studenten naar de waardering over de bpv-periode. Zij hebben hun oordeel gegeven over onder meer de voorbereiding, de gemaakte afspraken, de begeleiding tijdens de bpv, de uitvoering, de beoordeling en eventuele probleemoplossing. Tot slot is hen gevraagd de gehele bpv-periode een rapportcijfer te geven.

De vragenlijsten van de BPV Monitor zijn in samenwerking met vertegenwoordigers uit onderwijs en bedrijfsleven opgesteld. Met praktijkopleiders van leerbedrijven en studenten zijn de vragenlijsten vooraf getest op invultijd, taalgebruik en relevantie van de vragen.

Vanaf 27 mei 2020 worden er ook vragen gesteld om zicht te krijgen op de invloed van de coronacrisis. In 2022 worden er nauwelijks meer uitvoeringsproblemen van de stage gemeld als direct gevolg van de coronacrisis. Daarom is het onderdeel 'Invloed van de coronacrisis op de bpv' en bijlage 1 'Alternatieve invulling' uit de rapportage 2021 niet meer opgenomen.

De praktijkopleiders van de leerbedrijven ontvangen tegen het einde van de bpv-periode per mail een uitnodiging via onderzoeksbureau MWM2 om de online vragenlijst in te vullen. Omdat het bedrijf bij SBB is geregistreerd als erkend leerbedrijf, beschikken wij over de gegevens van de praktijkopleider. De praktijkopleider wordt gevraagd de vragenlijst door te sturen naar de betrokken student.

Respondenten

Praktijkopleiders van leerbedrijven

Praktijkopleiders van erkende leerbedrijven zorgen voor de dagelijkse begeleiding van de studenten op de werkvloer tijdens de stage of leerbaan. Daarnaast onderhoudt de praktijkopleider contact met de bpv-begeleider van de school waar de student een beroepsopleiding volgt. In totaal zijn in 2022 bijna 226.600 praktijkopleiders uitgenodigd, ruim 42.700 praktijkopleiders hebben deelgenomen, waarvan bijna 28.400 de vragenlijst volledig hebben afgerond.¹

Studenten

De stage of leerbaan is door studenten van een ROC, AOC of vakinstelling beoordeeld. Zij volgen een beroepsopleiding in het middelbaar beroepsonderwijs. Het betreft studenten van verschillende beroepsopleidingen verspreid over alle sectoren in het mbo. Als onderdeel van de opleiding lopen zij stage of hebben zij een leerbaan bij een erkend leerbedrijf. De studenten hebben de vragenlijst ingevuld aan het einde van de stage bij een bol-opleiding of een leerbaan voor een bbl-opleiding. In totaal zijn 13.650 studenten uitgenodigd om de enquête in te vullen, ongeveer 3.100 studenten hebben dat gedaan.

Afname respons

Er is sprake van een duidelijk afname van de respons in 2022 ten opzichte van eerdere metingen, zowel bij praktijkopleiders als bij studenten. Omdat er minder praktijkopleiders hebben meegewerkt zijn er ook veel minder studenten uitgenodigd dan in het verleden. Het aandeel uitgenodigde studenten ten opzichte van het aantal responderende praktijkopleiders is met bijna 50% wel ongeveer vergelijkbaar als in 2021. Vraag is wat de reden van de lagere respons bij beide doelgroepen is. Bij studenten speelt een belangrijke factor, dat aan praktijkopleiders wordt gevraagd of ze de vragenlijst aan de student willen sturen, omdat SBB niet over deze gegevens beschikt vanwege AVG. Tot 1 januari 2022 gaf de praktijkopleider zelf het mailadres van de student door aan het onderzoeksbureau, die de student vervolgens de enquête toestuurt. Door aanscherping van privacyregelgeving is dit niet meer mogelijk en is er met ingang van 1 januari 2022 een extra tussenstap toegevoegd die mogelijk tot minder uitnodigingen richting studenten leidt: de praktijkopleider vraagt voor de student een enquête aan, die hij vervolgens zelf moet doorzetten naar de student. In 2022 blijkt echter dat meer dan de helft van de praktijkopleiders (circa 60%) de student hiervoor niet wil benaderen. Dit onderstreept het belang van directe studentbenadering. SBB zal verder uitzoeken waar de terugloop in respons door wordt veroorzaakt.

Responsverhoging onder studenten

Het aantal uitgenodigde studenten, en daarmee de respons onder studenten, blijft achter op de gewenste respons. Dat komt voornamelijk door de getrapte bevraging van de student via de praktijkopleider.

¹ Verschil deelgenomen en afgerond: een deel van de respondenten vult vanwege hun antwoord op enkele voorwaardevragen aan het begin van de enquête uiteindelijk niet alle vragen in. Daarvoor zijn diverse redenen, bv. latere einddatum; stage onbekend; praktijkopleider onbekend; stageduur te kort; of stage niet gestart.

Daardoor is het niet altijd mogelijk voor onderwijsinstellingen om op kwalificatieniveau representatieve uitspraken te doen. Daarom zijn in 2019 en 2021 twee pilots uitgevoerd waarbij deelnemende scholen contactgegevens deelden van studenten die onlangs een stage of leerbaan hadden afgerond, zodat zij direct benaderd konden worden voor deelname aan de enquête. Uit de evaluatie van deze pilots bleek dat hiermee de absolute respons zo'n vier keer zo hoog kon worden. In 2022 is deze methode van uitvraag verder uitgewerkt en aangeboden aan scholen die hun studentrespons willen verhogen.

Beschikbaarheid van resultaten in detail

Scholen kunnen de gegevens uit de BPV Monitor mede gebruiken bij het opstellen en monitoren van hun kwaliteitsplannen voor de bpv. Tot 2022 waren de resultaten van de BPV Monitor daarvoor beschikbaar via een online portal voor geautoriseerde gebruikers van scholen, sectorkamers en het ministerie van OCW. Vanaf 2022 zijn de resultaten voor onderwijsgebruikers opgenomen in de MijnSBB-omgeving onder Rapporten. Voor de overige gebruikers worden de resultaten (op landelijk niveau geaggregeerd) beschikbaar gemaakt op s-bb.nl. Deze dashboards bevatten resultaten die zijn verzameld vanaf 2022. De resultaten van vóór 2022 zijn voor scholen op aanvraag beschikbaar.

Nauwkeurigheid van resultaten

De BPV Monitor leunt voor veel gegevens op gegevens die SBB ontvangt van DUO. Dit betreft gegevens over bpv-overeenkomsten. Die ontvangt DUO op hun beurt van de scholen. Voor het correct kunnen filteren van resultaten op bijvoorbeeld onderwijslocatie, is het van belang dat bpv-overeenkomsten nauwkeurig en volledig worden opgesteld.

Promotie BPV Monitor onder leerbedrijven

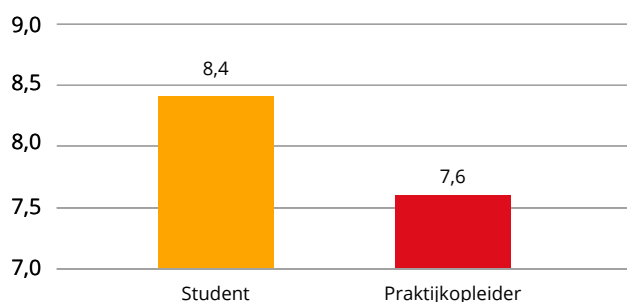
Om leerbedrijven te informeren over de BPV Monitor en hen te stimuleren deel te nemen aan de evaluatie van de bpv-periode heeft SBB in samenwerking met ROC Deltion College een flyer ontwikkeld. Inmiddels hebben meerdere scholen van deze flyer (al dan niet in eigen huisstijl) gebruik gemaakt. Daarnaast maken meerdere scholen gebruik van de optie om hun logo toe te voegen aan de uitnodigings- en remindermails van de BPV Monitor. Hiermee zijn de scholen duidelijker herkenbaar als mede-afzender en belanghebbende van de enquête van de BPV Monitor.

Landelijke uitkomsten BPV Monitor 2022

Praktijkopleiders en studenten zijn in ruime meerderheid tevreden

Zowel praktijkopleiders als studenten zijn over het algemeen tevreden over de bpv-periode. Meer dan de helft van de praktijkopleiders (58%) beoordeelt de bpv-periode met een 8 of hoger, circa 35 procent geeft een 6 of 7 en circa 7 procent geeft een onvoldoende. Gemiddeld beoordelen de praktijkopleiders de bpv-periode met een 7,6 (7,6 voor bol en 7,5 voor bbl). Een dergelijk positief beeld is ook te zien bij studenten, met het verschil dat zij vaker dan de praktijkopleiders een hoog cijfer geven aan de bpv-periode. Het gemiddelde cijfer voor de bpv van studenten is een 8,4 (8,4 voor bol en 8,2 voor bbl). Daarmee is bij studenten sprake van een stijging van het gemiddelde eindcijfer met 0,2 ten opzichte van 2021. Bij praktijkopleiders is dit gelijk aan voorgaand jaar.

Figuur 1 Eindwaardering bpv-periode door studenten en praktijkopleiders

Samenhang tussen thema's en eindwaardering

In de BPV Monitor worden praktijkopleiders en studenten achtereenvolgens bevraagd op de volgende thema's:

1. Voorbereiding
2. Afspraken
3. Begeleiding
4. Uitvoering
5. Beoordeling
6. Probleemoplossing

Per thema worden vragen gesteld. Ten slotte wordt aan het einde van de enquête gevraagd om een eindwaardering.

Samenhang score items en eindwaardering

Op basis van de resultaten over 2022 is bekeken welke elementen uit de vragenlijst het meest samenhangen met een hoog cijfer voor de eindwaardering.

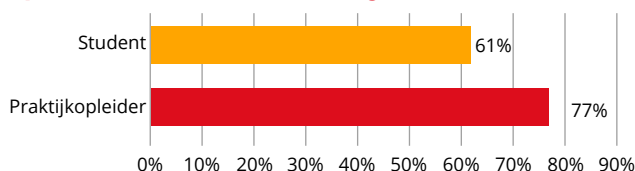
De tevredenheid van studenten over hun bpv-periode hangt het sterkst samen met de tevredenheid over wat de student geleerd heeft door de bpv en de mogelijkheden om leerdoelen te behalen. De tevredenheid van praktijkopleiders over de bpv-periode van studenten wordt ook door verschillende aspecten beïnvloed. Hoe tevredener een praktijkopleider is met de inzet en motivatie van de student, hoe hoger de eindwaardering. Hetzelfde zien we voor het behalen van de leerdoelen.

In de volgende paragrafen wordt nader ingegaan op elk thema waar in de BPV Monitor naar is gevraagd.

Voorbereiding op de bpv

Ruim driekwart (77%) van de praktijkopleiders van leerbedrijven is in algemene zin tevreden² over de voorbereiding op de bpv. Van de studenten is 61 procent³ daarover tevreden.

Figuur 2 Tevredenheid van studenten en praktijkopleiders over de voorbereiding

Driekwart (75%) van de praktijkopleiders gaf aan dat de student goed was voorbereid op de bpv-periode en ook, dat de leerdoelen van de student vooraf duidelijk waren afgestemd. Van de studenten vindt 68 procent dat vooraf duidelijk was wat ze gingen leren bij het bedrijf.

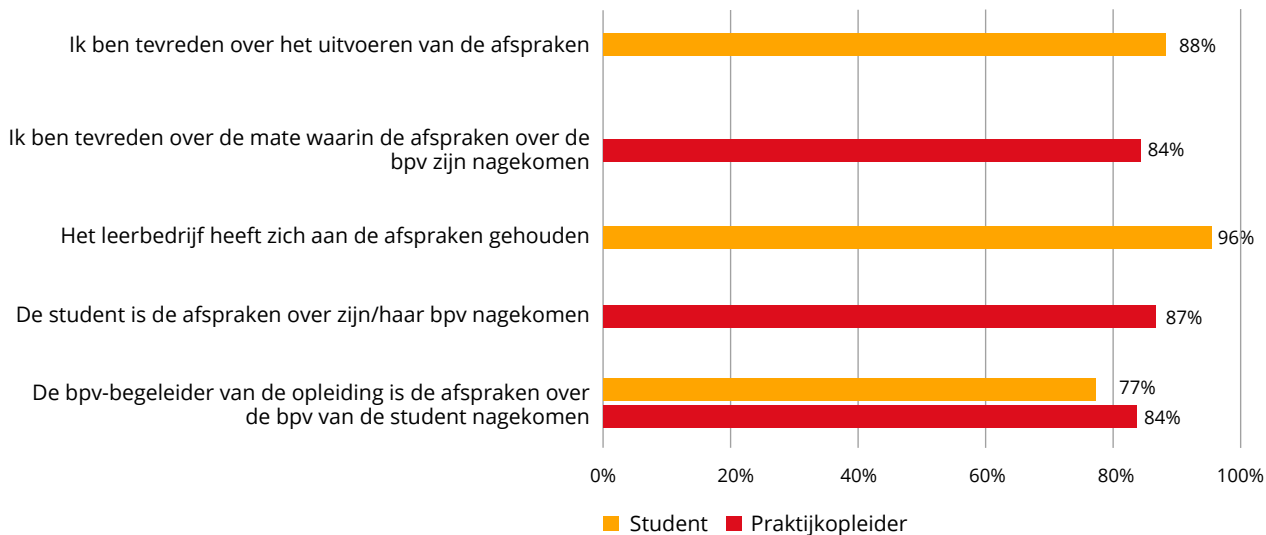
Tevredenheid over nakomen van afspraken tijdens de bpv

Een ruime meerderheid van zowel de praktijkopleiders als de studenten geeft aan dat ze tevreden zijn over het nakomen van gemaakte afspraken over de bpv door praktijkopleider, student en bpv-begeleider vanuit de opleiding.

² % eens + % helemaal eens.

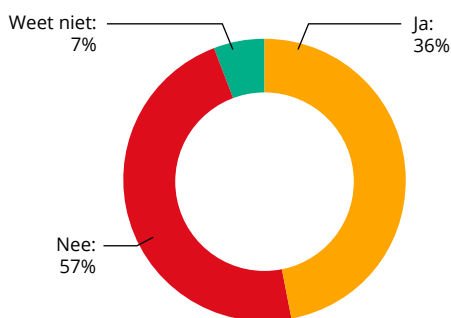
³ De berekening van de themascore Voorbereiding is bij student afwijkend t.o.v. voorgaande jaren. Voor de bol-score ontbreekt de score voor algehele tevredenheid op Voorbereiding (V1.3). Daarom gaan we uit van de gemiddelde score van V1.1 (Mijn school heeft me goed voorbereid op mijn bpv), en V1.2 (Voordat mijn bpv begon, wist ik wat ik bij het leerbedrijf ging leren).

Figuur 3 Tevredenheid over het nakomen van afspraken over de bpv volgens studenten en praktijkleiders

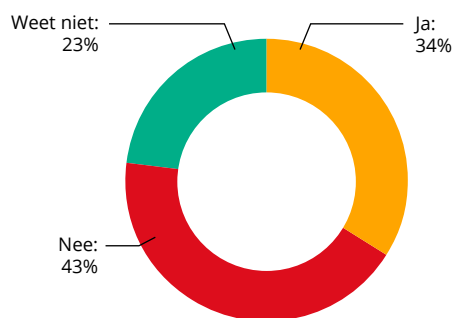

Reguliere afspraken over de bpv worden vastgelegd in een bpv-overeenkomst. Daarnaast komt het voor dat er aanvullende afspraken worden gemaakt. Volgens 36 procent van de praktijkleiders zijn er aanvullende afspraken gemaakt met de student en de school over de stage of leerbaan. Van de studenten geeft 34 procent dat aan.

Figuur 4 Aanvullende afspraken gemaakt over de bpv volgens praktijkopleider

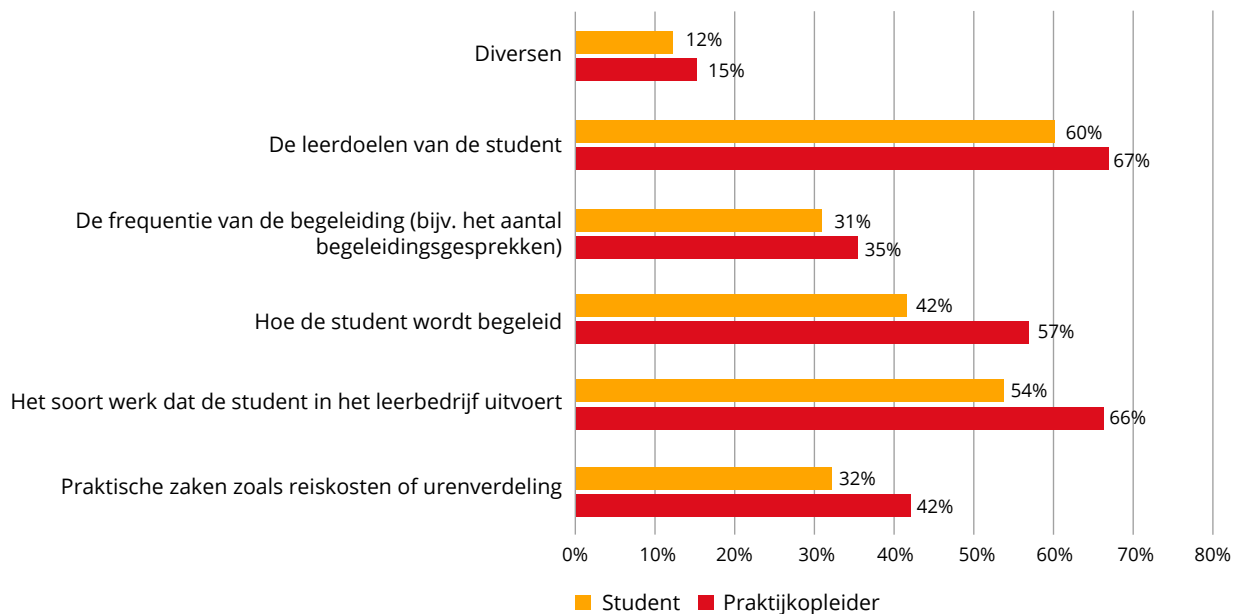

Figuur 5 Aanvullende afspraken gemaakt over de bpv volgens student

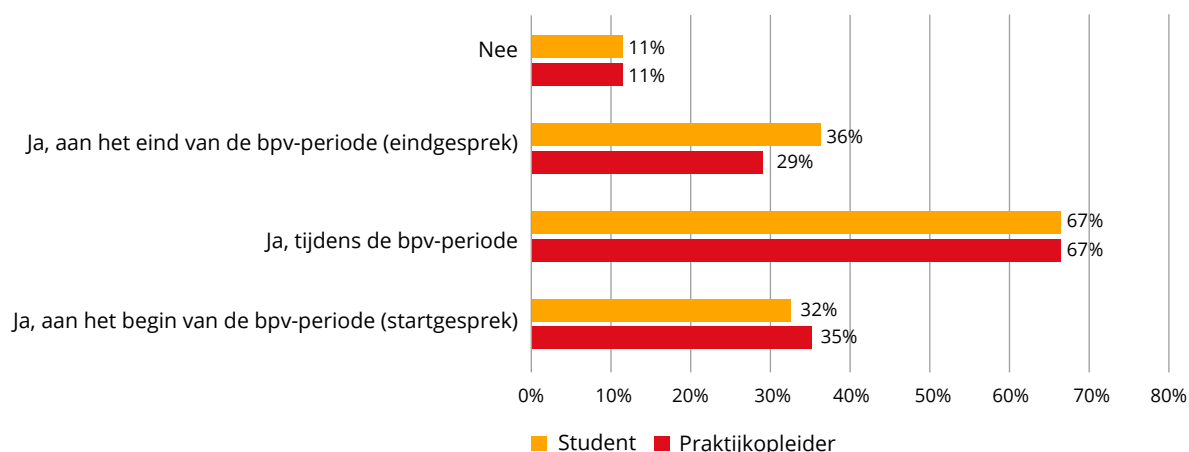
Aanvullende afspraken gaan volgens de praktijkopleider vaak over de leerdoelen van de student, het soort werk dat de student in het leerbedrijf uitvoert en hoe de student wordt begeleid.

Figuur 6 **Waarover zijn aanvullende afspraken gemaakt volgens studenten en praktijkopleiders?**⁴

Ongeveer 89 procent van zowel de praktijkopleiders als de studenten geeft aan dat er op enig moment gezamenlijk overleg is geweest tussen het bedrijf, de student en de school.

Figuur 7 **Is er gezamenlijk overleg geweest met alle partijen?**⁵

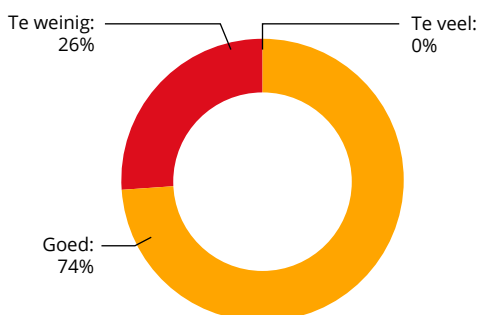

4 Meerdere antwoordopties mogelijk.

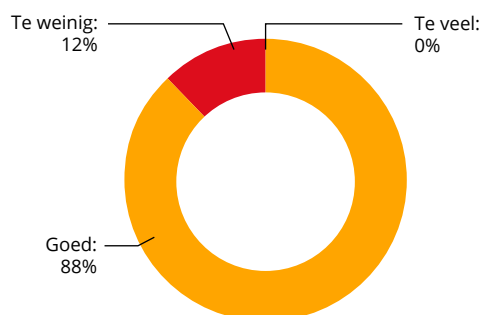
5 Meerdere antwoordopties mogelijk.

Een ruime meerderheid van zowel praktijkopleiders (74%) als studenten (88%) is tevreden over het aantal contactmomenten. 26 procent van de praktijkopleiders geeft aan dat er te weinig contactmomenten waren, 12 procent van de studenten vindt dat ook.

Figuur 8 Beoordeling aantal contactmomenten door praktijkopleider

Figuur 9 Beoordeling aantal contactmomenten door student

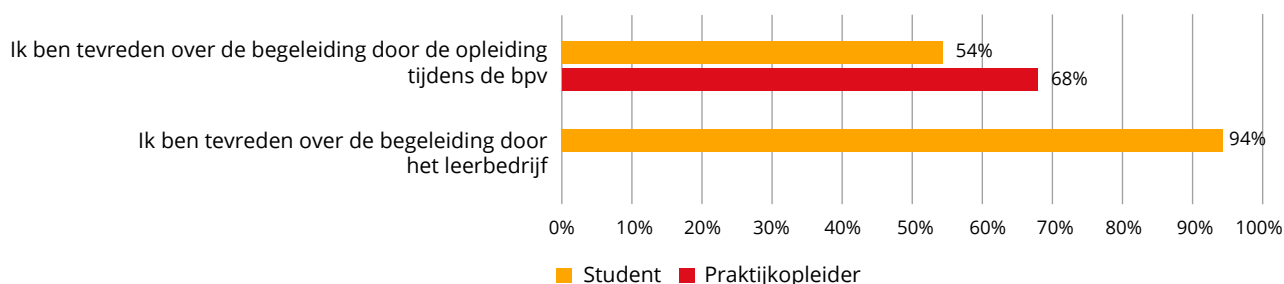

Studenten tevreden over begeleiding vanuit leerbedrijf

Van de studenten is 94 procent tevreden over de begeleiding vanuit het leerbedrijf tijdens de stage of leerbaan. Over de begeleiding vanuit school zijn studenten veel minder vaak tevreden (54%).

Van de praktijkopleiders vindt 68 procent dat de student tijdens de stage of leerbaan goed is begeleid door de school, 21 procent van de praktijkopleiders is hierin neutraal ('niet eens / niet oneens').

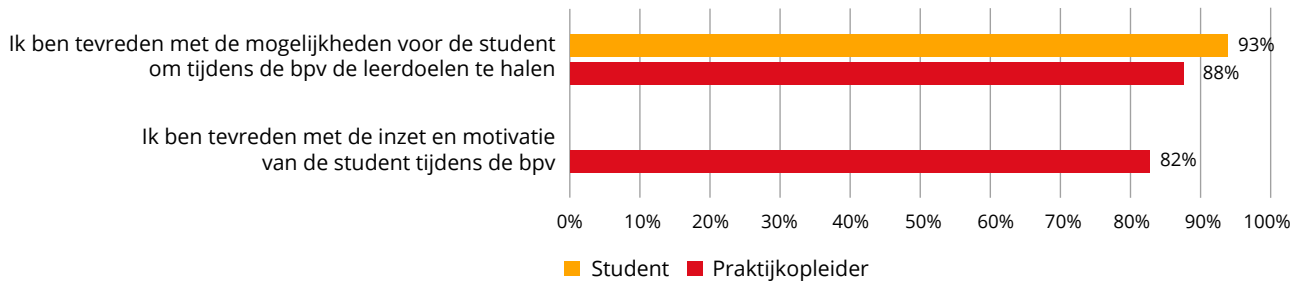
Figuur 10 Tevredenheid over begeleiding opleiding en leerbedrijf

Praktijkopleiders en studenten zijn tevreden over de uitvoering van de bpv

Bijna 9 op de 10 (88%) praktijkopleiders zijn tevreden over de mogelijkheden voor de student om de leerdoelen te behalen tijdens de bpv-periode. Voor de studenten geldt dat voor 93 procent. De praktijkopleiders zijn ook tevreden over de inzet en motivatie van de student (82%).

Figuur 11 Tevredenheid over uitvoering van de bpv

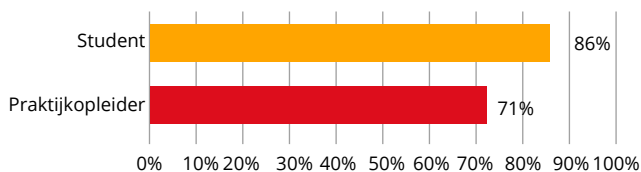

Over de samenwerking tussen de opleiding en het leerbedrijf is 74 procent van de praktijkopleiders tevreden. Van de studenten geeft 93 procent aan tevreden te zijn over wat ze geleerd hebben in de bpv en dat geldt ook voor de stelling dat ze een goed beeld hebben gekregen van het beroep. 86 procent vindt het werk in de bpv goed past bij hun niveau. Veel minder studenten (54%) zijn tevreden met de mate waarin de opdrachten van school goed pasten bij het werk in het leerbedrijf.

Tevredenheid over beoordeling van de bpv-periode

86 procent van de studenten en 71 procent van de praktijkopleiders is tevreden over de manier waarop de stage of leerbaan is beoordeeld door de opleiding.

Figuur 12 Tevredenheid over beoordeling van de bpv-periode

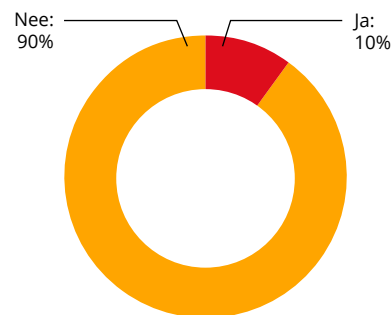
Van de praktijkopleiders vindt 81 procent dat de student de leerdoelen binnen de bpv heeft gehaald. Als een praktijkopleider aangeeft dat een student de leerdoelen onvoldoende heeft behaald, wordt als reden vooral aangegeven dat dat ligt aan de inzet/motivatie van de student, de capaciteiten en/of de persoonlijke omstandigheden van de student.

Bijna driekwart (72,5%) van de praktijkopleiders geeft aan dat zijn of haar oordeel meegenomen is als onderdeel van het eindoordeel van de bpv. Van de studenten geeft 83 procent aan dat het oordeel van de praktijkopleider van het leerbedrijf is meegenomen in de eindbeoordeling. Van de studenten wist 82 procent van tevoren waarop ze zouden worden beoordeeld.

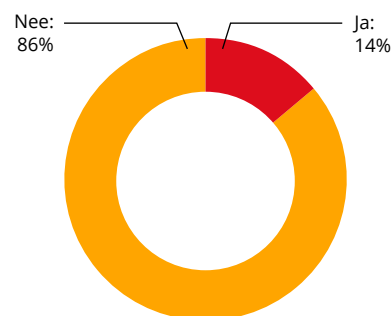
Weinig problemen ervaren tijdens bpv

Het overgrote deel van de respondenten ervaart geen problemen tijdens de bpv-periode. 10 procent van de studenten en 14 procent van de praktijkopleiders geeft aan dat zij wel problemen hebben ervaren.

Figuur 13 Problemen ervaren door student

Figuur 14 Problemen ervaren door praktijkopleider

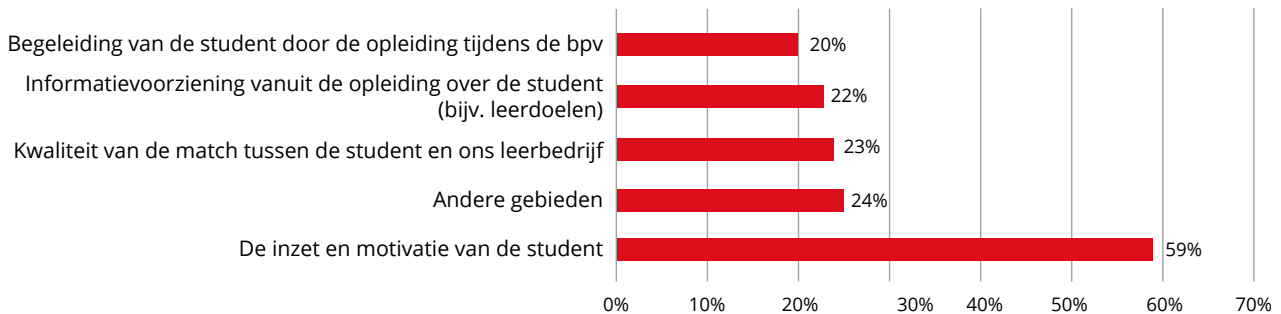

De genoemde problemen zijn divers van aard. Hieronder staat de top 5 naar doelgroep en leerweg⁶.

⁶ Meerdere antwoordopties mogelijk.

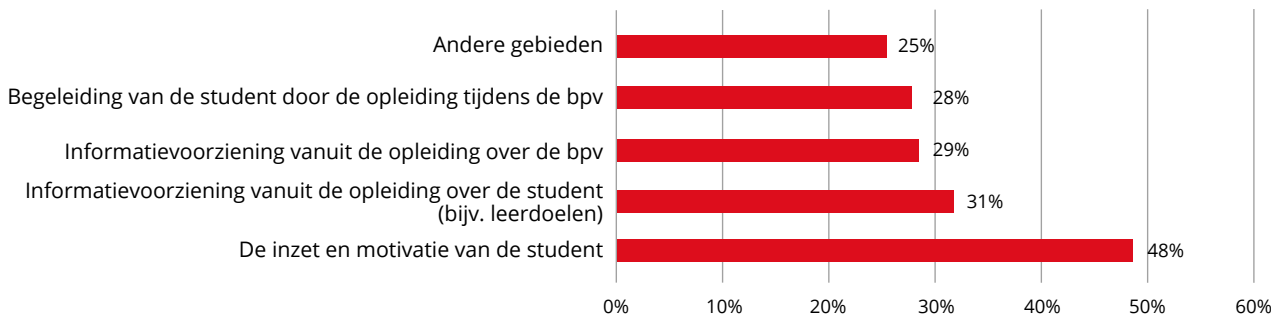

Figuur 15 Top 5 ervaren problemen door praktijkopleider bij bol-stage

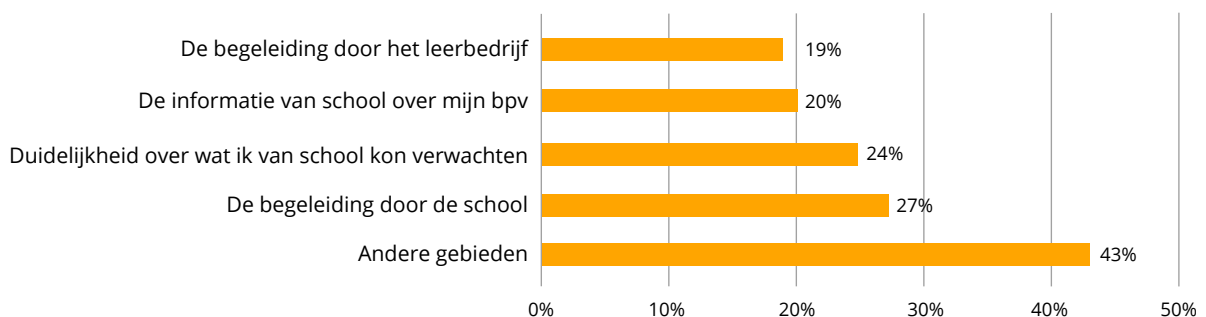
Bij bol-stages wordt door de praktijkopleiders die aangegeven een probleem te hebben ervaren, de inzet en motivatie van de student veruit het vaakst als reden genoemd.

Figuur 16 Top 5 ervaren problemen door praktijkopleider bij bbl-leerbaan

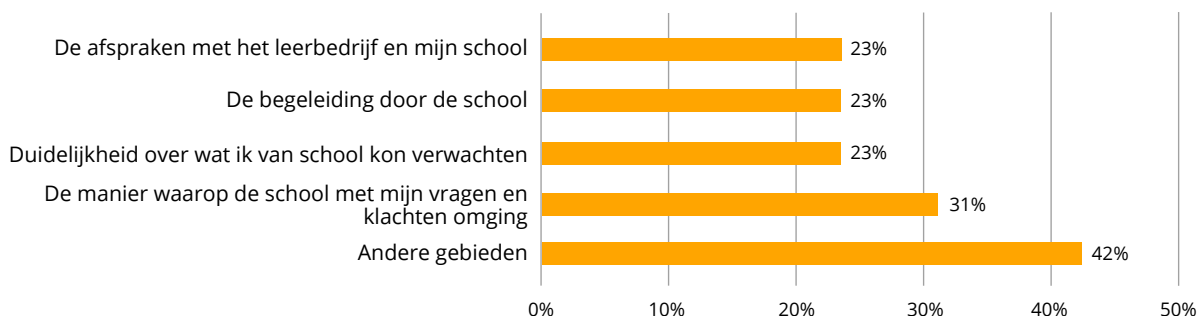
Ook bij bbl-leerbanen wordt door praktijkopleiders die aangeven een probleem te hebben ervaren, de inzet en motivatie van de student het vaakst genoemd.

Figuur 17 Top 5 ervaren problemen door bol-student

Voor de bol-studenten die problemen ervaren, gaat het met name om problemen rond de begeleiding door school en onduidelijkheid over wat ze van school kunnen verwachten tijdens de bpv.

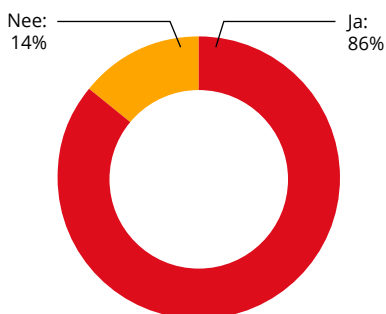
Figuur 18 Top 5 ervaren problemen door bbl student

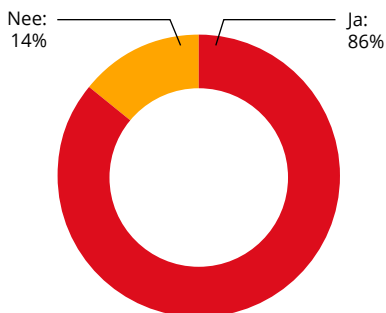
Voor bbl-studenten die problemen ervaren, gaat het met name om problemen rond de manier waarop de school met vragen en klachten omging.

In de meeste gevallen is bekend wie het aanspreekpunt op school is indien er klachten zijn. Een ruime meerderheid van de praktijkopleiders en studenten (beide 86%) die een probleem ervaren, geven aan dat het aanspreekpunt voor klachten bekend is.

Figuur 19 Aanspreekpunt bekend volgens student

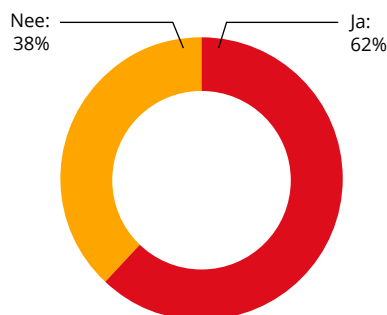

Figuur 20 Aanspreekpunt bekend volgens praktijkopleider

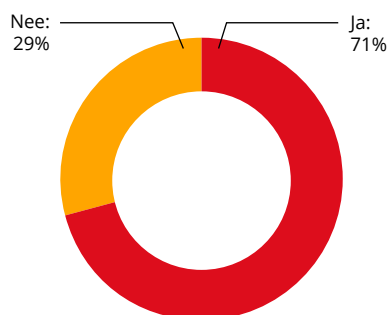

71 procent van de praktijkopleiders en 62 procent van de studenten vindt dat de problemen naar tevredenheid zijn afgehandeld.

Figuur 21 Problemen afgehandeld naar tevredenheid volgens student

Figuur 22 Problemen afgehandeld naar tevredenheid volgens praktijkopleider

Als er een aanspreekpunt op school bekend is, zijn praktijkopleiders en studenten vaker tevreden over de afhandeling van problemen. Dit onderstreept het belang van een aanspreekpunt om mee te helpen aan oplossingen.

Algehele tevredenheid in 2022 ten opzichte van 2021

Tabel 1 **Waardering praktijkopleiders en studenten naar thema, in 2022 en 2021**

Doelgroep Thema	Praktijkopleider		Student	
	2022	2021	2022	2021
Eindwaardering	7,6	7,6	8,4	8,2
Vorbereiding	77	74	61	75
Afspraken	84	88	96	92
Begeleiding	68	67	54	63
Uitvoering	88	87	93	91
Beoordeling	71	70	86	83
Probleemoplossing	71	73	62	59

Praktijkopleiders beoordelen de gehele bpv-periode in 2022 gemiddeld met een 7,6 (2021: 7,6) en studenten met een 8,4 (2021: 8,2). Over het algemeen zijn de uitkomsten in 2022 van de praktijkopleiders redelijk vergelijkbaar met die van 2021. De waardering voor het thema Afspraken is bij hen in 2022 iets lager dan in 2021. Bij de uitkomsten van studenten zien we wel duidelijke verschillen. Ondanks dat de eindwaardering wat is gestegen, zijn de themascores voor Vorbereiding⁷ (van 75% naar 61%) en Begeleiding (van 63% naar 54%) duidelijk lager dan in 2021. Op de overige thema's wordt juist wat hoger gescoord. De vraag is of de substantieel lagere responsaantallen bij studenten deze ronde mogelijk van invloed zijn op de scores in 2022. Vorbereiding en begeleiding door school zijn overigens onderdelen die ook in de JOB monitor 2022 beduidend lager scoren dan andere onderdelen.

Verschillen tussen de leerwegen (bol en bbl)

Het gemiddelde eindcijfer voor de bpv is zowel van studenten als van hun praktijkopleiders bij bol (resp. 8,4 en 7,6) iets hoger dan de eindcijfers voor de bpv bij bbl (resp. 8,2 en 7,5). Per thema scoren Afspraken, Uitvoering en Probleemoplossing bij bol iets beter dan bij bbl. Probleemoplossing scoort bij praktijkopleiders bij bol hoger dan bij bbl. Vorbereiding en Begeleiding scoren bij bol-studenten lager dan bij bbl-studenten.

Zowel voor de bol- als bbl-studenten zijn de uitkomsten in 2022 en 2021 over het algemeen redelijk vergelijkbaar. Behalve de lagere score bij Begeleiding (bol en bbl) en Vorbereiding (bol). Bij de overige thema's is de score in 2022 iets hoger. Ook bij de praktijkopleiders zien we geen grote verschillen tussen beide jaren. Behalve dat bol in 2022 wat lager scoort bij Afspraken.

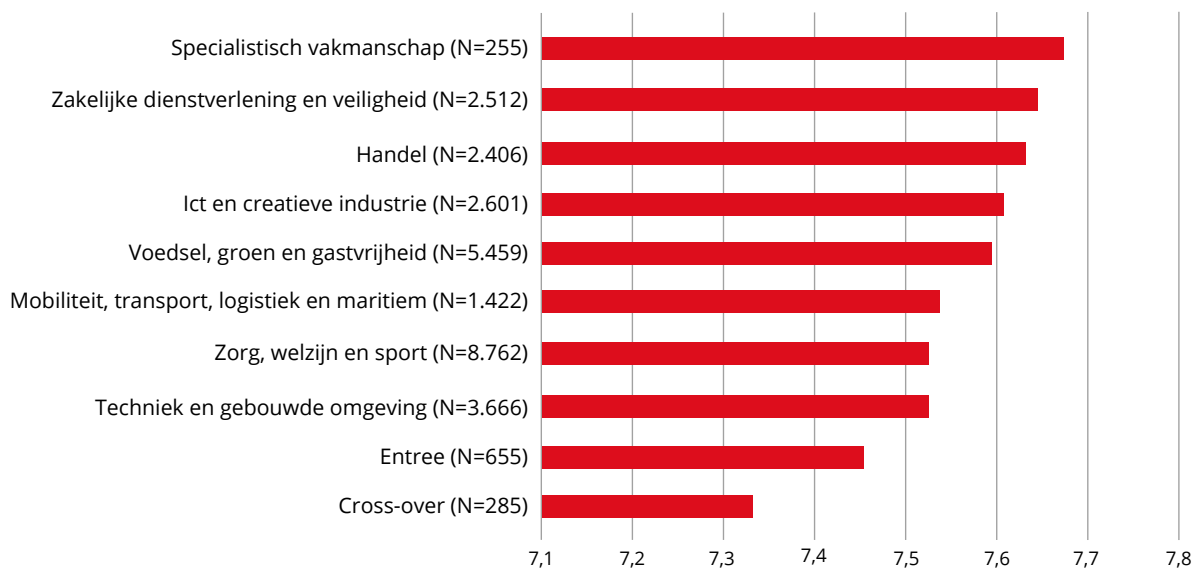
⁷ Zoals aangegeven bij voetnoot 3, is bij het thema Vorbereiding een iets andere berekening toegepast, maar als we diezelfde berekening voor 2021 gebruiken, blijft een duidelijke afname zichtbaar van 75% naar 61%.

Tevredenheid naar sectorkamer

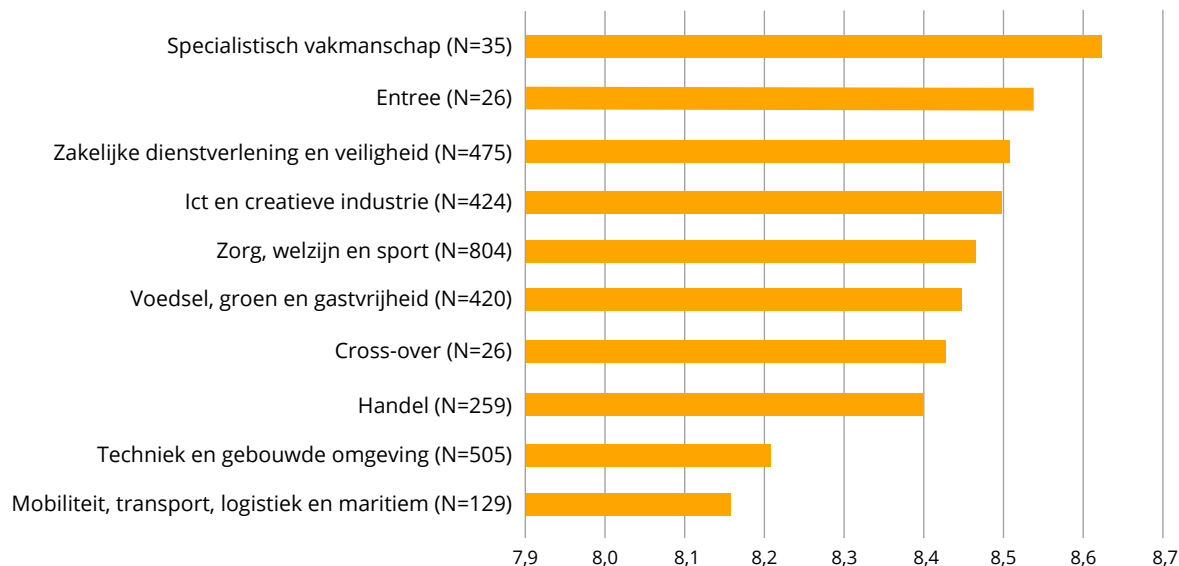
Iedere vragenlijst is ingevuld voor een specifieke mbo-opleiding. Alle mbo-opleidingen zijn door SBB ingedeeld in negen sectorkamers. Hieronder staat de gemiddelde eindwaardering voor de gehele bpv-periode naar sectorkamer. Cross-over wordt apart onderscheiden.

Figuur 23 **Gemiddelde eindwaardering door praktijkopleider**

De gemiddelde eindwaardering van alle praktijkopleiders samen is een 7,6. De gemiddelden per sectorkamer liggen tussen de 7,3 en 7,7 (afgerond). De opleidingen die vallen onder de sectorkamer Specialistisch vakmanschap worden gemiddeld het hoogst beoordeeld met een 7,7. De opleidingen die vallen onder Cross-over scoren met een 7,3 het laagst. De scores bij Specialistisch vakmanschap en Cross-over zijn daarbij wel gebaseerd op geringere responsaantallen dan bij de andere sectoren.

Figuur 24 **Gemiddelde eindwaardering door student**

De gemiddelde eindwaardering van alle studenten samen is een 8,4. De gemiddelden per sectorkamer liggen tussen de 8,2 en 8,6 (afgerond). Studenten beoordelen de bpv-periode gemiddeld het hoogst voor de opleidingen die vallen onder de sectorkamer Specialistisch vakmanschap (8,6). Met een score van 8,2 is de laagste beoordeling van de bpv voor de opleidingen binnen Mobiliteit, transport, logistiek en maritiem en Techniek en gebouwde omgeving. Bij Entree, Cross-over en Specialistisch vakmanschap zijn de scores vanwege relatief geringe responsaantallen indicatief.